

Alkylresorcinol í plasma sem mælikvarði á heilkornaneyslu í norrænu mataræði

Framhaldsnámsdagur Matvæla- og næringarfræðideildar
21.febrúar 2014

HÁSKÓLI ÍSLANDS
MATVÆLA- OG NÆRINGARFRÆÐIDEILD

Óla Kallý Magnúsdóttir
doktorsnemi í næringarfræði

Heilkorn

- Tengt minnkaðri áhættu ýmissa sjúkdóma í faraldsfræðirannsóknnum, s.s. hjarta- og æðasjúkdóma og sykursýki 2
  - Oft erfitt að staðfesta með íhlutunum
- Getur verið erfitt að meta neyslu á heilkornum með hefðbundnum mælitækjum

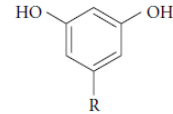
HÁSKÓLI ÍSLANDS
MATVÆLA- OG NÆRINGARFRÆÐIDEILD

Óla Kallý Magnúsdóttir
doktorsnemi í næringarfræði

Alkylresorcinols (AR)

- 3,5-dihydroxy-alkylbenzenes (phenolic lipids), C15 – C25
- Er í ysta lagi heilhveitis og rúgs (og byggs) en ekki öðrum fæðutegundum
- Frásogast um 60% í þörmum manna
- Styrkur í blóði og þvagi notaður sem mælikvarði á neyslu heilkorna hveitis og rúgs
- Hlutfall milli AR C17/C21 misjafnt eftir korntegundum:
  - Rúgur 1
  - Heilhveiti 0.1

HÁSKÓLI ÍSLANDS
MATVÆLA- OG NÆRINGARFRÆÐIDEILD

Óla Kallý Magnúsdóttir
doktorsnemi í næringarfræði

Markmið

1. Skoða hvort hægt væri að nota AR í plasma sem mælikvarða á heilkornaneyslu og β -karótín sem mælikvarða á grænmetisneyslu í norrænu mataræði
2. Skoða tengsl AR við sykurefnaskipti hjá einstaklingum með efnaskiptavillu

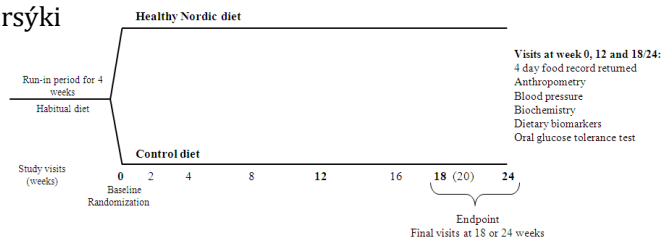
HÁSKÓLI ÍSLANDS
MATVÆLA- OG NÆRINGARFRÆÐIDEILD

Óla Kallý Magnúsdóttir
doktorsnemi í næringarfræði

SYSDIET

- Samnorrænt verkefni
- Þátttakendur (n=166)
  - 30-65 ára
  - BMI 27-40 kg/m²
  - +tvo þætti sem einkenna efnaskiptavillu (metabolic syndrome) en án sykursýki

HÁSKÓLI ÍSLANDS
MATVÆLA- OG NÆRINGARFRÆÐIDEILD

Óla Kallý Magnúsdóttir
doktorsnemi í næringarfræði

Norrænt mataræði

Advised food items	Nordic diet	Control diet
Cereal products	<p>≥25% of total energy as whole grain, of which ≥50% as rye, barley and oat.</p> <p>Whole grain pasta and unpolished rice (≥6 g fiber/100 g) ≥2 meals/week</p> <p>Low salt content (≤1.0%) in breads</p> <p>Cereals with no added sugar or honey</p> <p>Bread (≥6 g fiber/100 g) ≥6 slices/day (one slice equals to 30-40 g of bread)</p>	<p>≥25% of energy as refined grain, of which ≥90% as wheat</p>
Vegetables, berries and fruits (potatoes not included)	<p>Fruits, vegetables and berries ≥500 g/day, of which berries ≥150 g/day, fruits ≥175 g/day and vegetables ≥175 g/day</p>	<p>Fruits and vegetables 200-250 g/day</p> <p>No bilberries</p>
Dietary fats	<p>Rapeseed and/or sunflower oil and/or soybean oil based margarines with no trans fatty acids and >2/3 of unsaturated fats</p> <p>Unsalted nuts and seeds can be included in the diet</p>	<p>Butter or other milk fat based spread (≥50% of total fat as saturated)</p>
Dairy products	<p>Low fat liquid dairy ≤1% fat</p> <p>Cheese ≤17% fat</p> <p>≥2 portions/day</p> <p>Sweetened yoghurt and other fruit milk products avoided</p>	<p>No limitations</p>
Fish	<p>≥3 meals/week, two fatty fish (≥4% of fat) meals and one low fat fish meal</p>	<p>≤1 meal/week</p>
Meat	<p>Preferably white meat, poultry</p> <p>Low fat choices</p> <p>Game</p>	<p>No limitations</p>
Beverages	<p>Avoidance of sugar-sweetened beverages</p> <p>Fruit and berry juices ≤1 glass/day</p>	<p>No limitations</p>

HÁSKÓLI ÍSLANDS
MATVÆLA- OG NÆRINGARFRÆÐIDEILD

Óla Kallý Magnúsdóttir
doktorsnemi í næringarfræði

Norrænt mataræði

Advised food items	Nordic diet	Control diet
Cereal products	≥25% of total energy as whole grain, of which ≥50% as rye, barley and oat. Whole grain pasta and unpolished rice (≥6 g fiber/100 g) ≥2 meals/week Low salt content (≤1.0%) in breads Cereals with no added sugar or honey Bread (≥6 g fiber/100 g) ≥6 slices/day (one slice equals to 30-40 g of bread)	≥25% of energy as refined grain, of which ≥90% as wheat
Vegetables, berries and fruits (potatoes not included)	Fruits, vegetables and berries ≥500 g/day, of which berries ≥150 g/day, fruits ≥175 g/day and vegetables ≥175 g/day	Fruits and vegetables 200-250 g/day No bilberries
Dietary fats	Rapeseed and/or sunflower oil and/or soybean oil based margarines with no trans fatty acids and >2/3 of unsaturated fats Unsalted nuts and seeds can be included in the diet	Butter or other milk fat based spread (≥50% of total fat as saturated)
Dairy products	Low fat liquid dairy ≤1% fat Cheese ≤17% fat ≥2 portions/day Sweetened yoghurt and other fruit milk products avoided	No limitations
Fish	≥3 meals/week, two fatty fish (≥4% of fat) meals and one low fat fish meal	≤1 meal/week
Meat	Preferably white meat, poultry Low fat choices Game	No limitations
Beverages	Avoidance of sugar-sweetened beverages Fruit and berry juices ≤1 glass/day	No limitations

HÁSKÓLI ÍSLANDS
MATVÆLA- OG NÆRINGARFRÆÐIDEILD

Óla Kallý Magnúsdóttir
doktorsnemi í næringarfræði

Blóðmælingar

- 2 klst sykurþolspróf
  - 0 mín: glúkósi, insúlín
  - 30 mín: glúkósi, insúlín
  - 120 mín: glúkósi, insúlín
  - Insúlínnæmi: Matsuda, DI
  - Early phase insulin secretion: IGI, Stumvoll, InsAUC0-30/GluAUC0-30
  - Late phase insúlín secretion: IGI 120 min
- Alkylresorcinols (Swedish University of Agricultural Sciences, Uppsala)

Reiknuð gildi

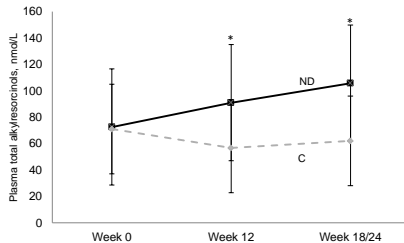

HÁSKÓLI ÍSLANDS
MATVÆLA- OG NÆRINGARFRÆÐIDEILD

Óla Kallý Magnúsdóttir
doktorsnemi í næringarfræði

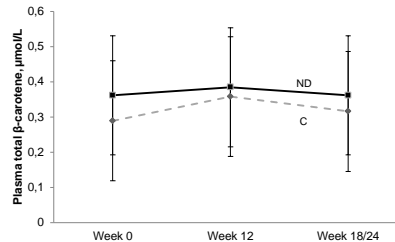

Niðurstöður

AR styrkur jókst úr 73 nmol/L í 106 nmol/L, eða um 68% ($P < 0.001$), og var marktækt hærrí í hlutunarahópi en viðmiðunarahópi í lok íhlutunar ($P < 0.001$)

β-karótín í blóði breyttist ekki marktækt í íhlutuninni og styrkurinn var ekki marktækt mismunandi milli hópa á neinum tímapunkti

HÁSKÓLI ÍSLANDS
MATVÆLA- OG NÆRINGARFRÆÐIDEILD

Óla Kallý Magnúsdóttir
doktorsnemi í næringarfræði

Magnúsdóttir OK, Landberg R, Gunnarsdóttir I, et al. 2013

Niðurstöður

- Áreiðanleiki AR mælinga var meðal til góður
– ICC = 0.44-0.72
- Línuleg aðhvarfsgreining: Hópur var ákvarðandi þáttur fyrir AR styrk í lok íhlutunarinnar

→ AR í plasma getur verið góður og gildur mælikvarði í norrænu mataræði.

HÁSKÓLI ÍSLANDS
MATVÆLA- OG NÆRINGARFRÆÐIDEILD

Óla Kallý Magnúsdóttir
doktorsnemi í næringarfræði

Magnúsdóttir OK, Landberg R, Gunnarsdóttir I, et al. 2013

Niðurstöður

	Healthy Nordic diet		Control diet	
	Week 0	Week 18/24	Week 0	Week 18/24
Total plasma AR, <i>nmol/L</i>	73 (88)	106 (108) [#]	71 (70)	61 (40) [#]
C17:0/C21:0 ratio	0.3 (0.2)	0.3 (0.2)	0.3 (0.2)	0.2 (0.2) [*]
Fasting insulin, <i>pmol/L</i>	51 (33)	52 (42)	58 (38)	61 (43)
Insulin 2 h, <i>pmol/L</i>	210 (180)	251 (225)	218 (255)	236 (237)
Matsuda ISI	5.8 (4.0)	5.7 (4.9)	4.9 (3.8)	4.7 (3.6)
DI	392 (432)	411 (427)	400 (461)	377 (501)
IGI	68 (58)	69 (64)	87 (85)	83 (89)
InsAUC0-30 / GluAUC0-30	21.6 (13.3)	24.0 (15.2)	24.0 (18.9)	26.0 (15.1)
Stumvoll	733 (441)	818 (398)	828 (526)	850 (567)
IGI 120	116 (394)	100 (255)	104 (311)	120 (276)

^{*} significantly different from ND group at that time-point, $P < 0.05$

[#] significantly different from week 0 in that group, $P < 0.05$

HÁSKÓLI ÍSLANDS
MATVÆLA- OG NÆRINGARFRÆÐIÐ

Óla Kallý Magnúsdóttir
doktorsnemi í næringarfræði

Magnúsdóttir OK, Landberg R, Gunnarsdóttir I, et al.
2014, in press

Niðurstöður

Pooled analysis 18/24 wk:

- engin tengsl milli plasma AR og fastandi eða 2 klst glúkósa, eða insúlíns, inúlínnæmis eða insúlínseytingar

EN

- AR C17:0/C21:0 ratio var tengt lægra fastandi insúlíni ($P=0.002$) og herra inúlínnæmi (Matsuda ISI, $P=0.026$ og DI, $P=0.022$)

→ AR hlutfallið C17/C21, mælikvarði á hlutfallslega rúgneyslu, er tengt lægri fastandi insúlíni og auknu insúlínnæmi

→ Styrkir notkun á C17/C21 sem mælikvarða fyrir rúgneyslu

HÁSKÓLI ÍSLANDS
MATVÆLA- OG NÆRINGARFRÆÐIÐ

Óla Kallý Magnúsdóttir
doktorsnemi í næringarfræði

Magnúsdóttir OK, Landberg R, Gunnarsdóttir I, et al.
2014, in press

Ályktanir

- AR er góður og gildur mælikvarði á heilkornaneyslu í norrænu mataræði og AR hlutfallið C17:0/C21:0 virðist vera góður mælikvarði á hlutfallslega neyslu rúgs
- Aukinn hlutur rúgs virðist tengdur lægra fastandi insúlíni og auknu insúlínnæmi

HÁSKÓLI ÍSLANDS
MATVÆLA- OG NÆRINGARFRÆÐI

Óla Kallý Magnúsdóttir
doktorsnemi í næringarfræði

Takk fyrir

HÁSKÓLI ÍSLANDS
MATVÆLA- OG NÆRINGARFRÆÐI

Óla Kallý Magnúsdóttir
doktorsnemi í næringarfræði